

RESSENYES

POLI, Corrado (2015)

Environmental Politics. New Geographical and Social Constituencies

Nova York / Londres: Springer, 115 p.

ISBN 978-3-319-17614-7

Existeixen in comptables articles i assajos sobre les polítiques ambientals orientats a analitzar els aspectes tècnics de la contaminació, els escenaris del canvi climàtic o les espècies en perill d'extinció, per posar només uns exemples. Amb tot, la forma en què les qüestions mediambientals impacten o no en la política, és a dir, l'anàlisi de fins a quin punt la qüestió mediambiental s'introdueix en el discurs polític, de si el tema mediambiental està present o no dins de les prioritats de les plataformes polítiques, i com el repte mediambiental afecta el vot de la població són temes molt poc abordats des de l'anàlisi acadèmica. En aquest sentit, el llibre de Corrado Poli ofereix una visió necessària que, per una banda, avança el debat de la relació entre la humanitat i la natura i, per altra banda, ens orienta sobre com repensar el poder transformador d'aquesta relació.

La tesi fundacional del llibre és que el canvi en la forma en què els éssers humans ens relacionem amb la natura pot esdevenir el punt de partida per a una nova manera de fer política. Ahora, situar la qüestió mediambiental en el cen-

tre del debat polític planteja una reformulació de base de les relacions entre els éssers humans. Des d'aquesta perspectiva, Poli apunta al fet que aquest enfocament ajudaria a transformar completament el sistema de producció, no perquè el sistema actual sigui injust en termes socials, tal com s'argumenta des de la geografia crítica, sinó perquè posa en perill la supervivència no sols de la natura sinó també de la humanitat.

Poli argumenta que fins ara les organitzacions de base ciutadanes centrades en el tema ambiental no han estat capaces de guanyar un ampli consens ni poder polític dins les institucions polítiques representatives. Segons els arguments de l'autor, quan arriba el moment de transformar la qüestió ambiental en una plataforma electoral, els ambientalistes perden unitat i eficàcia, ja que no tenen una visió política comuna ni una estratègia definida. Mentrestant, en els darrers anys, la política europea està portant a terme un procés de transformació radical. Alguns dels nous moviments demanen polítiques mediambientals més eficaces, de vegades fins i tot l'adopció d'una actitud radical.

L'autor apunta que això succeeix perquè hi ha una proporció gran i creixent de població que estaria disposada a donar suport a una plataforma ecologista en el cas que hi hagués una opció política que així ho plantegés. De fet, els nous moviments, que són de caire social, tot i no partir de postulats ambientalistes, són conscients de la importància del debat mediambiental i per això incorporen continguts ambientalistes als programes electorals.

Seguint l'argument de Poli, el conflicte entre el capitalisme i el socialisme del segle XIX i segle XX s'ha estancat i ja no aporta interpretacions vàlides, ni per explicar dels fenòmens polítics contemporanis, ni per promoure un canvi social progressista. La solució que l'autor apunta és la necessitat de transformar les emocions i les actituds compartides de les persones activistes en la qüestió mediambiental cap a la formulació de noves ideologies i plataformes polítiques. Cal, en la seva opinió, buscar i identificar un nou electorat i nous àmbits geogràfics d'actuació. Es tractaria, en definitiva, de ser capaços d'entreveure tot un nou segment ocult de la població que està disposat a unir-se en una aliança política de caire ambientalista. Alhora, i complementàriament a aquesta tasca política, Poli assenyala també la necessitat de generar un nou model educatiu i una nova política científica. Aquests dos components, nous currículums formatius i nova política científica, segons l'autor, són elements fonamentals per reorganitzar la política ambiental.

L'assaig es divideix en tres parts. A la primera part, del capítol 1 al 4, l'autor aprofundeix en l'anàlisi de les polítiques ambientals criticant el concepte de desenvolupament sostenible, que qualifica de fal·làcia i frau. Aquesta secció està destinada a ser el marc teòric i històric d'introducció de la qüestió ambiental. Aquesta és la part més desenvolupada del llibre ja que és la síntesi d'una activitat de

recerca de trenta anys que Poli va iniciar als anys vuitanta com a director de la Fundació Llança, una fundació italiana que tenia per objectiu promoure un programa de recerca internacional d'ètica i polítiques ambientals. En la segona part del llibre, que ocupa del capítol 5 al 9, entrem en la secció més política. Com a crítica general a aquest apartat podem argumentar que l'autor presenta de fet una hipòtesi, i no pas una tesi totalment desenvolupada i provada. Estem davant d'una secció que requereix més investigació empírica i teòrica. De fet, en les conclusions del llibre, Poli reconeix les mancances d'aquesta secció. Tot i així, aquesta part de l'assaig és sens dubte la més innovadora i interessant.

En l'apartat final del llibre, en els capítols 10 i 11, sota el títol de «Gènere i educació en polítiques urbanes» s'introdueixen dos nous temes. El capítol 10 presenta un assaig teòric, acadèmic i innovador sobre gènere, natura i ciutat. La justificació d'aquest capítol en el llibre és defensable perquè Poli aplica el discurs de gènere per tal d'identificar un electorat potencial per a un partit ecologista que aspiri a convertir-se en majoritari o, si més no, per assenyalar un electorat que pot situar-se com el principal oponent als partits polítics tradicionals i, per tant, pot ser capaç d'ocupar l'espai polític ara dispers entre diversos moviments polítics.

El segon capítol d'aquesta darrera secció inclou els fonaments teòrics i culturals d'un curs de mestratge en gestió urbana sostenible adreçat a científics socials, comunicadors i personal de l'Administració Pública. El capítol és la reelaboració d'un projecte que l'autor va realitzar per a la Libera Università IULM de Milà (Itàlia) i ofereix un format internacional que aporta idees interessants per al disseny de cursos similars. Aquest capítol, que a primer cop d'ull es podria considerar aliè a la qüestió general, és en canvi fonamental dins de l'argumentació

del llibre. De fet, ofereix l'estructura del curs i els continguts de la programació que poden proporcionar les eines professionals adequades per poder afrontar canvis ràpids dins de les organitzacions administratives. En definitiva, el màster que aquest capítol ens proposa pretén formar professionals que considerin les polítiques ambientals com un procés vinculat a les actituds i conductes humanes, en lloc de centrar-se en l'aplicació de tècniques respectuoses amb el medi ambient com s'ha fet fins ara. El 2011, Corrado Poli va publicar un altre llibre sobre mobilitat i medi ambient, amb un subtítol eloqüent: «humanistes *versus* enginyers en política urbana i educació professional» (Poli, 2011). Aquest capítol sobre mestratge incorpora i trasllada a l'àmbit curricular les reflexions d'aquell llibre (Casellas, 2012).

Per concloure, voldria fer èmfasi en el fet que estem davant d'un llibre que, tot i abordar una temàtica nova, està escrit de manera molt entenedora. L'autor captiva l'atenció del lector amb metàfores, humor i una ironia subtil. Poli, a més de ser un acadèmic que ha ensenyat en diverses universitats als EUA, a Europa i a Austràlia, és escriptor i editorialista, i aquesta faceta li permet comunicar idees i conceptes molt elaborats de manera clara i entretinguda. La voluntat que el discurs flueixi de manera natural fa que només quan és estrictament necessari

l'autor es refereixi al debat intel·lectual en profunditat. El que podríem interpretar com una aproximació minimalista amaga tota una elaboració intel·lectual complexa resultat d'una formació acadèmica i d'una trajectòria professional multidisciplinàries que permeten a l'autor connectar temes i disciplines. En definitiva, el llibre obre una discussió política crucial sobre la qüestió mediambiental, els moviments occidentals i, en general, sobre els reptes de la política contemporània a occident a les quals caldrà dedicar-hi atenció.

Referències bibliogràfiques

- CASELLAS, A. (2012). «Mobility and Environment: Humanist versus Engineers in Urban Policy and Professional Education». *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 60, 540-542.
- POLI, C. (2011). *Mobility and Environment. Humanists vs. Engineers in Urban Policy and Professional Education*. Nova York / Londres: Springer.

Antònia Casellas

Universitat Autònoma de Barcelona

Departament de Geografia

antonia.casellas@uab.cat

<http://dx.doi.org/10.5565/rev/dag.351>

